

Chocolaatjes voor de laatste keer

Karen Aerden •

‘Weet jij hoelang ik al kom? Vijf jaar al!’

Zus en schoonbroer zijn erbij voor deze laatste keer, het laatste kwartier komen ze dag zeggen. Vol dankbaarheid.

In 2017 waren ze er ook bij voor het eerste gesprek.
Vol zorgen.

‘Hoe moet dat verder als wij er niet meer zijn? Wie doet zijn paperassen dan, dat huis is een ramp, die alcohol moet stoppen, zo gaat dat niet meer! Wij worden ook al een dagje ouder en we wonen niet bij de deur.’

Een week later een verslag van acht bladzijden van een multidisciplinaire bijeenkomst (mantelzorgers, huisarts, huishoudhulp, thuisbegeleiding, arbeidsbegeleiding) vol zorgen en doelstellingen. Alle ogen op mij gericht. Psychologische hulp: dat zal het moeten gaan doen.

De moed zinkt mij in de schoenen. Ik weet helemaal niet zoveel van verslavingen en is dat ook niet meer maatschappelijk werk en moet ik mij zorgen maken of zijn IQ wel hoog genoeg is voor therapeutisch reflecteren? Maar ja, ik kan wel Vlaamse Gebarentaal en zoveel hulpverleners zijn er niet voorhanden die in zijn taal kunnen communiceren.

Eerst maar eens gewoon contact maken en dan zien we wel verder.

-
- EFT-relatietherapeut en psychotherapeut, werkzaam in De Zuidster in Antwerpen en Liraz in Heverlee. Tolk VGT (Vlaamse Gebarentaal).
E-mail: Karen.aerden@dezuidster.com

Hij komt binnen voor het tweede gesprek. Netjes gebracht door zus en schoonbroer, maar het gesprek doet hij wel zelf en alleen. Zus en schoonbroer komen hem over een uurtje weer ophalen.

De sla is groot geworden en eigenlijk ook wat te veel. De buurvrouw lust dat wel graag. En de tomaten zijn zo mooi dit jaar. De grootste is bijna zo groot als een pompoen. De diepvries zit vol soep. Tomatensoep. En saus. Spaghettisaus. Dat is gemakkelijk als hij thuiskomt van een dag hard werken.

Of hij gebakken patatjes of frietjes of toch maar gekookte patatjes met peterse lie bij zijn biefstuk zou maken. Maar wel champignonsaus, dat is zeker! De peterselie komt uit zijn tuin. Hij heeft er veel van. Zijn zus eet dat graag. Hij ook.

Oh ja, en op zijn werk was het spannend. De boom die ze moesten omzagen was bijna op de brievenbus gevallen en eigenlijk was drie man ook te weinig om dat werk te doen. Maar die haag, meterslang, die is nu weer mooi gelijk. Eerst een touwtje spannen, anders kan je dat niet recht krijgen. Een golvende haag, dat is niet mooi! Amai die armspieren.

Balletjes met tomatensaus. Zes stuks gisteren besteld bij de beenhouwer. Morgen gaan de collega's jaloers zijn tijdens de lunch. Twee stuks, de rest is voor later. Maar die zijn van mij hoor! Wie wil krijgt wel een stukje.

Vrijdag is het eieren en spek op het werk. Ik ga zeker vijf boterhammen eten! Lekker. In mei is het barbecue, ook op het werk. Daar drink ik wel een pintje. Of twee. En straks voor ik de trein naar huis neem ook, hier op het terras op de hoek. Eentje maar en thuis één alcoholvrij.

Vijf jaar lang. Ongeveer hetzelfde gesprek. Ik krijg er geen speld tussen. Eén keer per maand, in de zomer een stop van een drietal maanden. Soms onderdruk ik een geeuw en kijk ik stiekem op de klok. Vaak komt er een glimlach op mijn lippen bij zijn enthousiasme. Ik probeer hem voor me te zien in de weer met zijn tomaten en patatten in de tuin.

Ik geef tegengas tegen de stem die zegt: 'Durf jij daar straks geld voor vragen?' en 'Wat als iemand deze gesprekken zou zien?'

Ik breng het in intervisie. Mijn collega's stellen gerust. 'Hij blijft toch komen en hij lijkt er toch veel aan te hebben.'

Is dat genoeg? Ik denk aan mijn opleider tijdens een van de eerste opleidingsdagen: 'Je mag knoeien. Je mag maanden aan een stuk knoeien. Als je jezelf dat niet kan toestaan, kan je niet vrij genoeg therapie geven.'

Misschien is het dit wel. Misschien is dit wel de enige plek in zijn leven waar er niets hoeft. Geen verbeterplan, geen goedbedoelde adviezen. Vertellen over wat hem bezighoudt en zijn successen in de verf zetten. Iemand die hem ziet en hoort. Daar kan ik weer even mee voort.

Mijn collega die in de pauze vraagt: 'Ging het wel, het was precies emotioneel bij jouw cliënt?' Ik denk aan de tomatenplantjes en de foto van zijn pasgeboren nichtje, fier als een gieter. 'Hè?' 'Ah, je bedoelt zijn stem?' Ik merk het nauwelijks nog op. Natuurlijk, hij heeft leren spreken zonder auditieve feedback op zijn stem. Gecombineerd met zijn enthousiasme kan ik mij voorstellen dat het wel een beetje vreemd zal klinken in de wachtzaal. Bijna dierlijk soms.

Soms een sms. Over de treinen die niet rijden door de storm of de sneeuw, of de trein die plots achteruitreed en een bus die iedereen terug naar Herentals bracht. Het treinticket netjes terugbetaald. Dat hij nu toch echt wel veel koorts heeft. Of hij geen nieuwe afspraak kan krijgen en of hij dan moest betalen voor de late afzegging. Of de keer dat hij het echt vergeten was en dat hij dat zeker wel zou betalen. Gevolgd door een telefoon of mail van zus of schoonbroer. Met lichte paniek en veel verontschuldigen. Verbazing als ik teruggeef dat het al geregeld is en helemaal in orde komt.

Na lange tijd komt er wel eens iets nieuws binnenwaaien in de gesprekken. Een ruzie met de buurman. De pot mayonaise die gebroken was in de fietstas toen hij terugkwam van de winkel. Niet meer alleen succesverhalen. Zelfs een keertje frustratie over de bemoeienis van zus en schoonbroer, onmiddellijk gevolgd door dankbaarheid voor hoeveel ze voor hem doen. Yes, denk ik, we kunnen beginnen werken, de therapie gaat beginnen. Maar ook hier, nauwelijks een speld tussen te krijgen. Op vragen of uitnodigingen tot mentaliseren volgt gewoon een nieuwe anekdote.

En dan: 'Ik wil mijn maandagen weer vrij. Weet jij wel hoe vroeg ik moet opstaan om hier te zijn?' Altijd ruim gerekend om zeker niet te laat te komen. Helemaal van Herentals naar Antwerpen Zuid.

‘Jij mag natuurlijk altijd stoppen als je wilt, de beslissing ligt bij jou’.
‘Ik ga stoppen, maar nog niet nu. Ik kom nog tot het voorjaar.’

Een bezorgde mail: ‘K. zegt dat hij stopt bij jou? Denkt u dat dat al wel aange-
wezen is? Wij willen graag uw professioneel advies hieromtrent.’

Jeetje. Ik denk aan de patatjes en de tomaten en de biefstuk met frietjes of
gekookte patatjes met peterselie. Weet ik veel? We hebben het er eigenlijk niet
over hoe het nu effectief met hem gaat op gebied van zelfzorg, alcohol, geldza-
ken en alle andere dingen die in dat verslag staan. Dat verslag dat ik intussen
eigenlijk allang vergeten was.

Ik laat de inhoud los en reflecteer op het proces: heeej, dat verlangen om te
stoppen komt eigenlijk helemaal uit zichzelf. Wat knap dat hij zelf kan voelen
wat hij wil en dat hij dat durft te zeggen. Wat knap ook dat hij het meedeelt en
niet als een schooljongen vraagt aan zijn zus. Wat knap ook dat hij toch ook
wel bij hen aftoetst of dat wel oké is en niet gewoon holderdebolder stopt. Wat
knap dat hij tijd neemt voor afronding en afscheid.

Dat geef ik hen terug. Zo hadden ze er nog niet naar gekeken. Hij was ook ont-
roerd toen hij over de gesprekken hier sprak. Het betekent best veel voor hem
om te komen, maar nu is het tijd om los te laten.

Dan voerden wij ons laatste gesprek. Was dat nu anders? Eigenlijk niet. We
overlopen nog eens dezelfde thema's. Eten: hij is en blijft een gourmandier.
Zijn werk en zijn tuin: dat is zijn fierheid. Zijn vriendin waarmee het niet altijd
zo makkelijk is: we mogen het ook al eens over frustratie hebben, als we er
maar niet op doorbomen. En eens goed lachen met de anekdote toen ze vorige
drie dagen naar zijn huissleutel gezocht hadden en die in de Tupperware doos
met het kippenwit in de frigo bleek te liggen.

En maar kijken op de klok: wanneer komen zus en schoonbroer? Hij is duide-
lijk klaar hier.

‘Weet je, ze zijn meegereisd met de trein en ze wisten natuurlijk niet waar ze
moesten afstappen en welk perron en hoe de weg is om naar hier te stappen.
K. weet het wel!’ Klopt zichzelf op de borst.

Zus en schoonbroer zijn daar, netjes zoals aangekondigd, een kwartier voor
het einde van de sessie. Grote woorden van dankbaarheid. Hoeveel rustiger

ze hem hebben zien worden, hoe zijn stressbestendigheid omhoog is gegaan, hoe zijn zelfvertrouwen gegroeid is, hoe zijn zelfredzaamheid gegroeid is. Helemaal alleen met de trein naar het grote Antwerpen. 'Dat zijn oude treinen tussen Herentals en Antwerpen, geen schermen met info, alleen een stem via de intercom, doe het maar als doof persoon!'

Hoe een goed werk ik wel niet geleverd heb. Grote, dure woorden.

Ik wil protesteren. Ik heb eigenlijk niets gedaan, geen geniale interventies, geen plan, geen doelstellingen.

Dan denk ik: laat het, maak het nu niet klein.

'Dank u voor de chocolaatjes. Ik zal de verhalen zeker missen! Het ga jullie goed.'

